

ištvan brašnja

pesme iz jednog romana

NJENA KOSA

Znamenje noći: položi na sto
njenu odsečenu, crnu pletenicu,
i posmatraj — pomera li se još pod prozorom
plamen crvenih tulipana?
Zima stiže u spavaćici, orasi se kotrljaju
niz stepenice, kada izlaziš,
napuštajući jutrom grad koji ti nije dao ni da jedeš.
Ali video si nešto od tog grada, jedva nešto malo
kroz nepukline rasklimanih žaluzina;
dovoljno da stвориш pojam o svom ograničenom životu
onim pokretom kojim si strpao u džep
tudu pletenicu, o Horacije.

O JEDNOM LISTU

Hteo si reći nešto o tome, kako ne smeš dopustiti
da se preokrene u tebi dobro,
da odleti, kao letnje zvezdane slike.
Jer progonoš se gradi od poezije,
ćutanje pothranjuju reči, a na puteve
postavljaju tamne toleme.
Sve može biti nepobedivo i moćno,
ali ono što večno postoji, sasvim je jednostavno,
skoro se i ne primećuje,
poput kakvog lista na drvetu.

PAUZA

Hatari polako dogorevaju,
ne prođire više unutra svetlost.
Čovek ostaje ovde, iz dana u dan
izložen onom što je
ostavio od sebe.
Istoriju pišu s fantazijom,
i ako te pred kućom oslove,
ne sećaš se više ni svog imena.
Misliš radije na nekog drugog,
koji se noćima taložio u tvojoj lobanji,
koji se više razlikuje od tebe,
no što bi mogao da ličiš na njega.

BDENJE NAD CICERONOM

Podigoše logor za tebe,
logor mraka,
bleđi plamen,
da ostaneš bez senke
i da ne dopreš blizu očiju.
Ali svetleći neprestano
rešavaš ogromni znakovni sistem noći,
i bdiješ nad blistavim danima tišine.
Ciceronu, nakon što ga ubiše,
jedna je drolja
iglom izbola njegov iščupani jezik.
Bdiješ nad Ciceronom, i u ponoć tražiš
srunce, koje bi trebalo da bude tamo,
gde nema ničega.

ZVONO U ZEMLJU ZAKOPANO

Čime možeš da mi odgovoriš,
udaljeno i izbleđelo, kao noć.
Ja posmatram zvezde Malog kola,
ti stojiš u nekadašnjoj sunčevini, okružena bedom,
i kao da prohuji udarac jednog u zemlju zakopanog zvona.
Takav je zvuk i signalnog zvona
po vlažnim stanicama jeseni,
gde sadaš na klupu pored nepoznatog saputnika.
I odjednom sve počinje da kasni,
i sve, napeto, čeka sopstveno svanuće.

SAMO SLUTITI

Pisati pesmu tako,
kao da svoj život ispisuješ na ogledalo,
kao da se tvoj lik približava tebi:
a ti ipak sve to ne bi video
jer zamagljuješ staklo sopstvenim dahom.
U srebrnoj nevidelici
ispipavati nečiju ruku,
i samo slutiti o njemu sve,
sanjati ono što preživljavaš.

S mađarskog preveo Arpad Vicko

krstivoje ilić

četiri soneta

USPOMENA

Koliko sasvim istih probdesmo dosad noći,
u vekovima prošlim, u tvojoj, u mojoj koži:
Koliko puta mačevi, koliko puta noži,
sekoše naše srce koje se opire samoći.

Pa ipak postojimo: gledamo, žito vlata,
opkoljavaju nas stabla, plodovi, zvezde trunu:
Sve je puno dobrote; leto se u sjajnom runu
pretvara da razume tu istoriju zlata.

Šta bi nam trebalo više od tela, u ovom času,
daleka, tužna ženo, vreme nas tamom zasul!
Sidimo zato na dno ove svetlosti meke,

tu gde se odvija praznog disanja drama:
Čuješ li, iz dubina govori večnost sama,
molitvu koju su davno naše duše izrekle.

VEČERNJA PESMA

Zadrži ovo veče u svakom svome zglobu,
jer ga nikada nećeš ni dočekati više:
To lepo večeras na svakoј zvezdi piše,
to, da ćeš biti sama, da te u mračnu sobu

već zovu čudni kruci što dopiru sa vode;
neki šapat u mulju, kao srce da zvoni,
kad se jedna senka u drugu senku skloni,
gde bi mogla odavde, u koji svet da odeš!

Bolje lezi u trsku, sa sebe tugu zbacij,
neka se noćas u njoj izlegu daždevnjaci!
Nov neki izum života nek se stvori:

Života dubljeg od ovog, života iza kojeg,
ostaju uspomene, kao za suncem što je,
ostao ovaj oganj, do drugog sunca da gori.

KAO JESENI PROŠLE

Izgleda sve je isto kao jeseni prošle,
kad su te gonili vuci dolinom vodojaži:
I opet, brzo će zima, kolibu sna potraži,
vidiš da su sve vode, da su sve suze nadašle.

Teško će biti posle da pređeš na drugu stranu,
mada i tamo kaplje to lisje poput krvi:
Iko zna gde vode staze, i kuda žure crvi,
što su prekrili prostor kao natrulu ranu.

Nešto je ipak jače od smrti i od tmine;
ti venci vrh smiraja što spajaju daljine;
kao da je svemir pred naše lice donet.

O, ne daj da se opet ponovi čas rasula,
svih dodira u tebi, da zaspe tvoja čula;
dok iščezava jesen i godina dok tone.

JEDNOM SAM USNIO TEBE

Jednom sam usnio tebe, usnio delić zime,
najmanje što se moglo od one davne boli;
bilo je kao vrisak, kao da grumen soli,
prinose mi na ranu; nije ti čak ni ime

zastalo u mom sluhu: sišla si niz sutone,
kao srušeni vetar, postala senka leša:
da krenem i ja za tobom kao vuk kojeg gone,
i budem iznova sam, i budem iznova grešan.

Uzalud tamnim putem mamiš me u krv slapa,
napustile su me reči koje sam za tebe skrivio:
ostade samo san da jede meso živo,

u noći koja pritiska kao samrtna šapa:
od tad te više nema u mome hlebu, u vinu,
kao zazidan odjek sišla si u prazninu.